

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Bu dersin amacı, sanat tarihinin bir alt dalı olarak ikonografik öğeleri derinlemesine kavramalarını sağlamak, Türkiye ve dünya genelindeki kültürel mirasın sanatsal tasvirlerini yorumlama ve ziyaretçilere etkili bir şekilde tanıtmaya becerisi kazandırmaktır.

Dersin İçeriği

İkonografi dersi, sanat tarihinin bir alt dalı olarak, sanat eserlerindeki görsel sembollerin, figürlerin ve anlatıların anlamlarını, kökenlerini ve gelişimlerini inceler. Mitolojik ve dini ikonografinin yanı sıra, Bizans ve Türk-İslam sanatındaki ikonografik öğeleri ve bunların turizm rehberliğindeki önemini kapsar.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Cömert, B. (2000/2010). Mitoloji ve İkonografi. Ayraç Yayınları / De Ki Basım Yayım, İstanbul/Ankara.

 Kitab-ı Mukaddes (Eski ve Yeni Ahit).

 Korat, G. (2010). Taş Kapıdan Taç Kapiya: Kapadokya. İletişim Yayınları.

 Panofsky, E. (2021). İkonoloji Araştırmaları: Rönesans Sanatında İnsancıl Temalar. Pinhan Yayıncılık.

 Tükel, U., & Arsal, S. Y. (2014). Sözden İmgeye Batı Sanatında İkonografi. Kabalcı Yayıncılık.

 Pacaut, M. (1952). L'íconographie chretienne. Paris.

 Tabor, M. E. (1969). The Saints in Art. London.

 Uysun, M. (2021). Kapadokya'nın kutsal sanatı: Kapadokya kaya kiliseleri ikonografisi (10-13. yüzyıl). Mustafa Uysun Yayıncılık. <https://books.google.com.tr/books?id=pBcozwEACAAJ>

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Bireysel Çalışma Yöntemi Beceri Geliştirme Çalışması Kaynak Tarama Soru Cevap

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

<https://artsandculture.google.com/>

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Öğr. Gör. Dr. Arif AKPINAR

Dersin Verilişi

Yüz yüze

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Öğr. Gör. Dr. Arif Akpınar

Program Çıktısı

- Sanat eserlerini analiz etmede kullanılan ikonografi ve ikonoloji kavramlarını, sembol, alegori, motif gibi terimleri tanımlar ve bu terimleri bir sanat eserine uygulayarak ayırt eder.
- Kitab-ı Mukaddes, Kuran ve mitolojik hikayelerin sanattaki yansımalarını tanıyarak, bu anlatıları fresk, heykel ve mozaik gibi farklı sanat formları üzerinden yorumlar.
- Bir kilisenin iç mekânındaki fresk veya mozaiklerin yerleşim düzenini (örneğin kubbede İsa, duvarlarda İncil hikayeleri gibi) kavrar ve bu düzenin teolojik anlamını açıklar.
- Kapadokya kaya kiliseleri gibi Türkiye'deki turistik mekanlarda karşılaşılan ikonografik unsurları (aziz tasvirleri, İncil sahneleri) belirler ve bu unsurları rehberlik sırasında doğru ve etkili bir şekilde açıklar.
- Edindiği bilgileri farklı inanç ve kültürden gelen turistlere karşı saygılı ve duyarlı bir dil kullanarak aktarma becerisi edinir, böylece ziyaretçi deneyimini zenginleştirir.

Haftalık İçerikler

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Soru ve Cevap	Dersin Tanıtımı ve Genel Bilgiler, Ders İçeriği, Amaçları ve Değerlendirme Esasları	
2	Cömert, B. (Mitoloji ve İkonografi) kitabının giriş bölümünü okuyun.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	İkonografi nedir? İkonoloji ile farkı. Sanat eserini okuma ve analiz etme yöntemleri. Sembol, alegori, motif, nimbus, halo gibi temel kavramlar.	
3	Kitab-ı Mukaddes'ten Hz. İsa'nın doğumu ve hayatına dair bölümleri okuyun.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Hristiyan sanatının ana kaynakları: Kitab-ı Mukaddes (Eski ve Yeni Ahit). Erken Hristiyan sanatında kullanılan semboller: balık, çapa, güvercin, alfa-omega. İlk Hristiyan mezarlıkları (katakombalar) ve resim sanatındaki ikonografik örnekler.	
4	Pacaut, M. (L'íconographie chretienne) kitabından ilgili bölümleri gözden geçirin.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Kitab-ı Mukaddes'in Eski Ahit bölümünden ikonografik hikayeler. Yaratılış, Cennetten Kovulma, Nuh Tufanı, İbrahim ve İshak'ın kurban edilişi gibi anlatıların sanatsal temsilleri. Bu hikayelerin daha sonraki Hristiyan sanatına etkisi.	

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
5	Tükel, U. & Arsal, S. Y. (Sözden İmgeye Batı Sanatında İkonografi) kitabından "Yeni Ahit" bölümünü okuyun.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Hz. İsa'nın hayatını anlatan ikonografik döngü. Doğumu, çobanların ve üç kralın ziyareti, vaftizi, çarmıha gerilişi. Ana sahnelerin sembolik anlamları.	
6	Kitab-ı Mukaddes'ten "Son Akşam Yemeği" ve "Çarmıha Geriliş" bölümlerini okuyun.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Hz. İsa'nın Son Akşam Yemeği, Judas'ın ihaneti, çarmıha gerilişi ve dirilişi. Bu olayların Batı ve Bizans sanatındaki farklı tasvirleri.	
7	Mitoloji ve İkonografi kitabındaki "Meryem" ile ilgili bölümlere göz atın.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Meryem Ana'nın Hristiyanlık sanatı içindeki yeri. Farklı tasvir tipleri: Theotokos (Tanrı Anası), Kederli Meryem (Pietà), Doğuran Meryem. Bu tasvirlerin sembolik ve teolojik anlamları.	
8			Vize Sınavı	
9	Tabor, M. E. (The Saints in Art) kitabından birkaç önemli azizin hikayesini araştırın.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Hristiyan azizlerin hayatları ve onlara özgü semboller. Azizler Sanatta (The Saints in Art). Aziz Petrus, Aziz Pavlus, Aziz Nikolaos, Aziz Yorgi gibi önemli azizlerin ikonografik tasvirleri.	
10	İkonoklazm (tasvir kırıkcılık) dönemi hakkında kısa bir araştırma yapın.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Bizans mimarisi ve sanatındaki ikonografik düzen. Kiliselerdeki fresk ve mozaik programları. Pantokrator (Evrenin Hükümdarı) İsa, Deesis, Kilise Babaları tasvirleri.	
11	Uysun, M. (Kapadokya'nın Kutsal Sanatı) ve Korat, G. (Taş Kapıdan Taş Kapiya) kitaplarından ilgili bölümleri okuyun.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Kapadokya'nın Kutsal Sanatı ve Taş Kapıdan Taş Kapiya kitapları üzerinden Kapadokya kaya kiliselerinin genel özellikleri. Bölgedeki ikonografik programın Bizans sanatıyla ilişkisi.	
12	Sanal ortamda Kapadokya'daki bazı kiliselerin iç görsellerini inceleyin.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Kapadokya'daki önemli kiliselerden örnekler: Göreme Açık Hava Müzesi, İhlara Vadisi. Bu kiliselerdeki fresklerde yer alan İncil hikayeleri ve aziz tasvirleri üzerinden uygulamalı analiz.	
13	Cömert, B. (Mitoloji ve İkonografi) kitabının mitoloji bölümünü gözden geçirin. İslam sanatındaki "lale" ve "çınar yaprağı" gibi motiflerin sembolik anlamlarını araştırın.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Antik Yunan ve Roma mitolojisinde tanrı ve tanrıçaların ikonografisi. Zeus, Hera, Poseidon, Afrodite gibi tanrıların sanattaki tasvirleri. Mitolojik hikayelerin sanata yansması. İslam sanatında tasvir yasağı ve gelişen sanat formları (hat, ebru, tezhip, minyatür). Cami mimarisindeki sembolik öğeler: mihrap, minber, kubbe. Geometrik desenlerin ve bitkisel motiflerin anlamları.	
14	Panofsky, E. (İkonoloji Araştırmaları) kitabından "İkonografi ve İkonoloji" bölümünü okuyun.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Bir sanat eserinin ikonografik ve ikonolojik analizi. Rönesans dönemi eserlerinden örnekler: Michelangelo'nun Sistine Şapeli ve Leonardo da Vinci'nin Son Akşam Yemeği gibi.	
15	Kendi seçtikleri bir tarihi mekandaki (örneğin Ayasofya) bir sanat eserinin ikonografik analizini yaparak kısa bir sunum hazırlayın.	Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi Örnek Olay Yöntemi Kaynak Tarama Planlı Grup Çalışması Soru Cevap	Öğrencilerin edindikleri bilgileri rehberlik senaryolarına uygulama. Farklı inanç ve kültürlerden gelen turistlere ikonografik bilgiyi doğru ve duyarlı bir şekilde aktarma yöntemleri.	

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Derse Katılım	14	2,00
Vize	1	1,00
Proje	4	1,00
Alan Çalışması	4	1,00
Araştırma Sunumu	10	1,00
Final Sınavı Hazırlık	9	1,00
Final	1	1,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	1,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Vize	40,00
Final	60,00

Seyahat-Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü / TURİST REHBERLİĞİ X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22	P.Ç. 23	P.Ç. 24
Ö.Ç. 1	4	1	2	3	1	4	2	4	3	2	1	4	5	5	1	5	2	2	2	3	4	3	5	5
Ö.Ç. 2	4	1	2	3	1	4	2	4	3	2	1	4	5	5	1	5	2	2	2	4	4	4	5	5
Ö.Ç. 3	4	2	2	3	1	4	2	4	3	2	1	4	5	5	1	5	2	2	2	4	4	4	5	5
Ö.Ç. 4	5	3	3	5	3	5	4	5	5	4	3	5	5	5	2	5	3	3	3	5	5	4	5	5
Ö.Ç. 5	4	3	3	4	4	5	5	5	5	5	4	5	5	5	2	5	4	4	4	5	5	4	5	5

Tablo :

P.Ç. 1 : Turist rehberliği ile ilgili temel kavramları tanımlar.**P.Ç. 2 :** Seyahat hizmetleri ve turist rehberliği alanındaki yasal düzenlemeler ve mesleki standartları bilir.**P.Ç. 3 :** Turizm ve Seyahat İşletmelerinin etkilendiği iç ve dış çevresel faktörleri bilir.**P.Ç. 4 :** Seyahat işletmelerinde verilen tanıtım, bilgilendirme, rehberlik, ulaşım, toplantı-kongre organizasyonu ve diğer hizmetlerin nasıl organize edildiğini ve sunulduğunu bilir.**P.Ç. 5 :** En az bir yabancı dili, Avrupa Dil Portföyü A2 düzeyinde bilir.**P.Ç. 6 :** Okulda ve staj çalışmalarında edindiği teorik ve pratik bilgileri sektörde rahatlıkla uygular.**P.Ç. 7 :** Okulda ve staj çalışmalarında edindiği yabancı dil bilgisini sektörde kullanır.**P.Ç. 8 :** Edindiği teorik ve pratik deneyimle, sektörde karşılaştığı sorunları analiz eder ve çözüm üretir.**P.Ç. 9 :** İletişim gücü yüksektir ve ekip çalışmasına uyum sağlar.**P.Ç. 10 :** Astları ve üstleriyle etkili ve sağlıklı iletişim kurar.**P.Ç. 11 :** İş yoğunluğu, stres ve baskı altında çalışabilme yeteneğine sahiptir.**P.Ç. 12 :** Seyahat işletmelerinde yapılan acenta işlemleri, tur planlama, tur operatörlüğü ve operasyon yönetimi, rehberlik hizmetleri uygulamalarını bilir ve bu uygulamalarda aktif görev alır.

- P.Ç. 13 :** Türkiye'nin tarihi ve turistik yerleri hakkında detaylı bilgiye sahip olur.
- P.Ç. 14 :** Kültür turlarında gruplara liderlik ederek, ziyaret edilen bölgelerin kültürel ve coğrafi özelliklerini ayrıntılı olarak tanıtır.
- P.Ç. 15 :** İlk yardımın temel kuralları hakkında bilgi sahibi olur.
- P.Ç. 16 :**  eşitli dini inanışlar, mitoloji, sanat tarihi, arkeoloji konularında uzmanlaşarak, bu bilgilerini kültür turları sırasında yerli ve yabancı turistlere aktararak bulundukları bölgeyi ve ülkeyi tanıtım görevini yapar.
- P.Ç. 17 :** Birlikte çalıştığı arkadaşlarına yardım eder ve astlarını sürekli eğiterek gelişmelerini sağlar.
- P.Ç. 18 :**  stlerine karşı saygılıdır ve onlardan aldığı görevleri eksiksiz yerine getirerek, kriz anlarında kendi çözümünü kendisi üretir.
- P.Ç. 19 :** Olağandışı durumlarda kendi görevi dışında kalan görevleri de yerine getirerek çalışma arkadaşlarına yardım eder.
- P.Ç. 20 :** Ulusal ve etik değerlere bağlıdır, yaptığı çalışmalarda bu değerlere  zen gösterir.
- P.Ç. 21 :** Mesleği ile ilgili yenilikleri sürekli takip eder ve kendini sürekli geliştirir.
- P.Ç. 22 :** Dünya  lkelerindeki turizm ve seyahat faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olur.
- P.Ç. 23 :** Dünya  zerindeki değişik dinlerin tarihi ve temel kuralları hakkında bilgi sahibi olur.
- P.Ç. 24 :** Herhangi bir konuyu anlaşılır bir şekilde sunma yeteneği kazanır.
-  .Ç. 1 :** Sanat eserlerini analiz etmede kullanılan ikonografi ve ikonoloji kavramlarını, sembol, alegori, motif gibi terimleri tanımlar ve bu terimleri bir sanat eserine uygulayarak ayırt eder.
-  .Ç. 2 :** Kitab-ı Mukaddes, Kuran ve mitolojik hikayelerin sanattaki yansımalarını tanıyarak, bu anlatıları fresk, heykel ve mozaik gibi farklı sanat formları üzerinden yorumlar.
-  .Ç. 3 :** Bir kilisenin i  mekânındaki fresk veya mozaiklerin yerleşim düzenini ( rneğin kubbeye İsa, duvarlarda İncil hikayeleri gibi) kavrar ve bu düzenin teolojik anlamını açıklar.
-  .Ç. 4 :** Kapadokya kaya kiliseleri gibi Türkiye'deki turistik mekanlarda karşılaşılan ikonografik unsurları (aziz tasvirleri, İncil sahneleri) belirler ve bu unsurları rehberlik sırasında doğru ve etkili bir şekilde açıklar.
-  .Ç. 5 :** Edindiği bilgileri farklı inanç ve kültürden gelen turistlere karşı saygılı ve duyarlı bir dil kullanarak aktarma becerisi edinir, böylece ziyaretçi deneyimini zenginleştirir.